

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Ģimenes Lietas Un Mantojums](#) > [Mantojums](#) > [Lietu Tiesību \(in Rem\) Pielāgošana](#) Portugal

Lietu tiesību (in rem) pielāgošana

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Portugāle

1 Kādas lietu tiesības (in rem) var rasties mantošanas ceļā saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem?

Pirmkārt, jānorāda, ka lietu tiesības var būt lietošanas tiesības (*direitos reais de gozo*) vai nodrošinājuma tiesības (*direitos reais de garantia*).

Otrkārt, tiesību zinātnē daļēji pastāv uzskats, ka līdztekus lietu tiesībām uz ķermeniskām lietām pastāv arī lietu tiesības uz bezķermeniskām lietām.

Visbeidzot, Portugāles tiesībās ir nostiprināts *numerus clausus* princips, proti, ierobežots lietu tiesību skaits (Civilkodeksa (*Código Civil*) 1306. pants).

TIESĪBAS, UZ KURĀM VAR ATTIEKTIES MANTOŠANA

Mantot var visas tiesības, kas neizbeidzas ar tiesīgās personas nāvi, bet turpinās pēc tās.

Portugāles Civilkodeksa 2025. pantā ir šāda atsauce par to, kas var būt mantojuma priekšmets. Tiesiskas attiecības, kas to būtības dēļ vai uz likuma pamata izbeidzas ar to īpašnieka nāvi, netiek mantotas. Tiesības, no kurām var atteikties, arī var izbeigties ar īpašnieka nāvi, ja tā noteicis īpašnieks.

Piemēram, lietojuma tiesības un liettiesiska rakstura tiesības uz izmantošanu un dzīvošanu ir lietu tiesības, kas izbeidzas ar to īpašnieka nāvi uz likuma pamata (Civilkodeksa 1476. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 1485. pants).

Civilkodeksa pašreizējā redakcija portugāļu valodā ir pieejama šajā [vietnē](#).

Vispārējā gadījumā mantot var visas lietu tiesības, izņemot lietojuma tiesības (Civilkodeksa 1443. pants), liettiesiska rakstura tiesības uz izmantošanu un dzīvošanu (Civilkodeksa 1485. pants) vai tādas lietu tiesības, uz kurām attiecas kāda no Civilkodeksa 2025. pantā paredzētajām situācijām, vai citus gadījumus, kas īpaši paredzēti citos tiesību aktos.

Dažas tiesības ir ierobežotas — piemēram, ar deklarātiem ieročiem saistītas lietu tiesības, ko var mantot tikai saskaņā ar konkrētiem nosacījumiem, kuri minēti Ieroču un munīcijas tiesiskā regulējuma (*Regime Jurídico das Armas e Munições*) 37. pantā, proti, ar Valsts drošības policijas (*Polícia de Segurança Pública — PSP*) direktora atļauju.

Ieroču un munīcijas tiesiskais regulējums, kas apstiprināts ar 2006. gada 23. februāra Likumu Nr. 5/2006, portugāļu valodā ir pieejams šajā [vietnē](#).

IZMANTOŠANAS LIETU TIESĪBAS

Likums paredz šādas izmantošanas lietu tiesības (Civilkodeksa 1302.–1575. pants, turpmāk minētais Daļlaika

lietojuma tiesību tiesiskais regulējums (*Regime Jurídico da Habitação Periódica*):

- īpašumtiesības (*direito de propriedade*) (Civilkodeksa 1302. pants);
- kopīpašums (*compropriedade*) (Civilkodeksa 1403. pants);
- dzīvokļa īpašums (*propriedade horizontal*) (Civilkodeksa 1414. pants);
- lietojuma tiesības (*usufruto*) (Civilkodeksa 1439. pants);
- izmantošanas un dzīvošanas lietu tiesības (*direito real de uso e habitação*) (Civilkodeksa 1484. pants);
- daļlaika lietojuma tiesības (*direito real de habitação periódica*);
- apbūves tiesības (*direito de superfície*) (Civilkodeksa 1524. pants);
- servitūts (*servidões prediais*) (Civilkodeksa 1543. pants).

Daļlaika lietojuma tiesību tiesiskais regulējums ir apstiprināts ar 1993. gada 5. augusta Dekrētlikumu Nr. 275/93, kas portugāļu valodā ir pieejams šajā [vietnē](#).

NODROŠINĀJUMA LIETU TIESĪBAS

Civilkodeksā ir paredzētas šādas ar nodrošinājumu saistītas lietu tiesības:

- lietošanas ķīla (*consignação de rendimentos*) (656. pants);
- ķīla (*penhor*) (666. pants);
- hipotēka (*hipoteca*) (686. pants);
- reālnasta (*privilégios imobiliários*) (743. un 744. pants);
- aizturējuma tiesības (*direito de retenção*) (754. un 755. pants).

LIETU TIESĪBAS UZ ĶERMENISKĀM LIETĀM

Civilkodeksa 1302. pants nosaka, ka šajā kodeksā noteiktās īpašumtiesības var attiekties vienīgi uz kustamām vai nekustamām ķermeniskām lietām (ieskaitot ūdeni).

LIETU TIESĪBAS UZ BEZĶERMENISKĀM LIETĀM

Civilkodeksa 1303. pantā ir minēts intelektuālais īpašums, ko, savukārt, reglamentē Rūpnieciskā īpašuma kodekss (*Código da Propriedade Industrial*). Tiesību zinātnē ir izstrādājusies atziņa, ka intelektuālais īpašums ir jēdziens, kas ietver autortiesības un blakustiesības, kā arī rūpniecisko īpašumu. Portugāles tiesībās ir saglabāti abi apzīmējumi: intelektuālais īpašums (Civilkodeksā) un rūpnieciskais īpašums (Rūpnieciskā īpašuma kodeksā, kas publicēts 2018. gada 10. decembra Dekrētlikuma Nr. 110/2018 pielikumā).

Saskaņā ar Rūpnieciskā īpašuma kodeksa 2. pantu rūpnieciskais īpašums aptver zivsaimniecību, lauksaimniecību, mežsaimniecību, lopkopību un ieguves rūpniecību, ražošanu un tirdzniecību tiešā nozīmē, kā arī visas dabīgās vai ražotās preces un pakalpojumus.

Tiesību zinātnē nav vienprātības par to, vai valsts tiesības atzīst īpašumtiesības un citas lietu tiesības attiecībā uz bezķermeniskām lietām, piemēram, īpašumtiesības uz komercuzņēmumu vai intelektuālo īpašumu. Šo jautājumu interpretē tiesas.

Rūpnieciskā īpašuma kodekss reglamentē tiesības uz patentiem, funkcionālajiem modeļiem, pusvadītāju izstrādājumiem, dizainparaugiem, preču zīmēm, apbalvojumiem, logotipiem, cilmes vietas nosaukumiem un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kā arī to grozīšanu un nodošanu.

No patentiem un funkcionālajiem modeļiem, kā arī pusvadītāju izstrādājumu topogrāfijām, dizainparaugiem un preču zīmēm un citām tirdzniecības atšķirības zīmēm izrietošās tiesības var iekļāt (Rūpnieciskā īpašuma kodeksa 6. pants).

Rūpnieciskā īpašuma kodeksa pašreizējā redakcija portugāļu valodā ir pieejama šajā [vietnē](#).

Komercuzņēmumu gadījumā dalības vai akcionāra statusa tiesību pēctecību viena biedra nāves rezultātā, kā arī uz to attiecināmās prasības reglamentē Komercsabiedrību kodekss (*Código das Sociedades Comerciais*), konkrētāk:

- 184. pants reglamentē mantošanu parastas sabiedrības biedra nāves gadījumā;

- 198., 225. un 252. pants reglamentē mantošanu privātas sabiedrības ar ierobežotu atbildību dalībnieka nāves gadījumā;
- 469. un 475. pants reglamentē mantošanu komandītsabiedrības biedra nāves gadījumā.

Komerksabiedrību kodeksa pašreizējā redakcija portugāļu valodā ir pieejama šajā [vietnē](#).

2 Vai šādas lietu tiesības (in rem) tiek reģistrētas nekustama vai kustama īpašuma reģistrā un, ja tā, vai šāda reģistrācija ir obligāta? Kurā reģistrā vai reģistros tās reģistrē un kādas ir reģistrācijai izvirzītās prasības un piemērotā kārtība?

Jā, parasti šīs tiesības tiek ierakstītas reģistrā saskaņā ar turpmāk minēto.

ZEMESGRĀMATU NODAĻAS

Zemesgrāmatu nodaļās (*Conservatórias do Registo Predial*) reģistrē ar ēku juridisko statusu saistītus aktus, tostarp attiecībā uz turpmāk minētajām lietu tiesībām (Zemesgrāmatu kodeksa (*Código de Registo Predial*) 1. un 2. pants); nodaļās reģistrē:

- juridiskus aktus, ar ko nodibina, atzīst, iegūst vai groza īpašumtiesības, lietojuma, izmantošanas un dzīvošanas, apbūves vai servitūta tiesības;
- juridiskus aktus, ar ko nodibina vai groza dzīvokļa īpašuma un daļlaika lietojuma tiesības;
- zemes īpašnieku maiņu zemes sadalīšanas, kopīpašuma struktūras pārveidojumu un dalīšanas, kā arī attiecīgo grozījumu rezultātā;
- nodošanas vai apgrūtināšanas ofertes, priekšrocību līgumus un priekšrocību noteikumus testamentā, ja tie ir faktiski izpildīti, kā arī no šiem faktiem izrietošo līgumsaistību nodošanu;
- aktīvu nodošanu kreditoriem;
- hipotēku, tās cesiju vai grozīšanu, attiecīgās reģistrācijas prioritātes cesiju un lietošanas ķīlu;
- ar hipotēku vai lietošanas ķīlu nodrošināto prasījuma tiesību nodošanu, ja tiek veikta garantijas nodošana;
- nomas tiesības uz laikposmu, kas pārsniedz sešus gadus, un to nodošanu vai apakšnomu, izņemot lauku zemes nomu;
- ar hipotēku vai lietošanas ķīlu nodrošinātu kredītprasību ieķīlāšanu, kā arī citus aktus vai darījumus, kas skar šos prasījumus;
- jebkurus citus īpašumtiesību ierobežojumus, kas jāreģistrē saskaņā ar likumu;
- juridiskus aktus, ar kuriem izbeidz tiesības, apgrūtinājumus vai reģistrētas hipotēkas.

Iepriekš minētie akti, izņemot Zemesgrāmatu kodeksa 8.A pantā norādītos, jāreģistrē obligāti.

Saskaņā ar Civill kodeksa 687. pantu hipotēka ir jāreģistrē, pretējā gadījumā tā pusēm netiek atzīta.

Zemes reģistrācijas nosacījumi ir paredzēti šādās Zemesgrāmatu kodeksa tiesību normās:

- 8.B pantā, 8.C pantā, 8.D pantā un 9. pantā ir noteikts reģistrācijas pienākums, termiņi un uz nekustamo īpašumu attiecināmo tiesību attiecināmība;
- 34. un 35. pantā ir noteikta provizoriska reģistrācija, reģistrācijas turpināšana un jo īpaši īpašumtiesību mantošana un atbrīvojums no provizoriskas reģistrācijas pirkumu reģistrā dalīšanas/mantošanas gadījumā;
- 36.-39. pantā ir noteiktas tiesības pieteikties reģistrācijai un pārstāvības iespēja;
- 41.-42.A pantā ir paredzēta veidlapa un noteikts reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas veids, jo īpaši tiesības uz elektronisku reģistrāciju;
- 43.-46. pantā ir noteikti iesniedzamie dokumenti.

Zemesgrāmatu kodekss portugāļu valodā ir pieejams šajā [vietnē](#).

Sīkāka informācija par zemesgrāmatas, komercrēģistra un mehānisko transportlīdzekļu reģistrācijas pieteikumiem, piemēram, par pieteikuma iesniegšanas kārtību, prasībām un pakalpojumiem, ir pieejama tiešsaistē šādā adresē: <https://justica.gov.pt/>.

KOMERCREGISTRA NODAĻAS

Komercreģistra nodaļās (*Conservatórias do Registo Comercial*) reģistrē aktus, kuru mērķis ir publiskot individuālo komersantu, komercuzņēmumu, komerciālo civiltiesisko sabiedrību un individuālo uzņēmumu ar ierobežotu atbildību juridisko statusu. Komercreģistra nodaļās reģistrē arī noteiktus aktus attiecībā uz kooperatīvu, publisku uzņēmumu, uzņēmumu grupu un Eiropas ekonomisko interešu grupu juridisko statusu (Komercreģistra kodeksa (*Código do Registo Comercial*) 1. pants).

Komercreģistra kodeksa 15. pantā minētie akti ir jāreģistrē Komercreģistra nodaļās.

Nosacījumi, kas attiecas uz reģistrāciju komercreģistrā, ir paredzēti Komercreģistra kodeksa 28.–53. pantā.

Saskaņā ar Komercreģistra kodeksa 32. panta 1. un 2. punktu:

- reģistrēt var tikai aktus, kas noteikti dokumentos, ar kuriem tie juridiski pamatoti;
- svešvalodā rakstītus dokumentus var pieņemt tikai tad, ja tie ir pārtulkoti, izņemot gadījumus, kad tajos norādīti akti, ko ieraksta ar transkripciju, tie ir angļu, franču vai spāņu valodā un kompetentā amatpersona pārvalda šo valodu.

No fiskālo saistību viedokļa saskaņā ar Komercreģistra kodeksa 51. panta 1. punktu nevienu aktu, kam piemēro nodokļu maksājumus, nevar galīgi reģistrēt, kamēr nav nomaksāti vai nodrošināti nodokļu maksājumi.

Komercreģistra kodekss portugāļu valodā ir pieejams šajā [vietnē](#).

VĒRTSPAPĪRU REĢISTRĀCIJA

Par vērtspapīriem var atzīt visus turpmāk minētos, kā arī citus likumā paredzētus dokumentus:

- akcijas un daļas;
- obligācijas;
- pašu kapitālu;
- kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu daļas;
- atsevišķās tiesības, kas saistītas ar iepriekšējos punktos minētajiem vērtspapīriem, ja tās aptver visu emisiju vai sēriju vai tiek paredzētas izdošanas brīdī;
- segtas garantijas;
- citus dokumentus, kuri atspoguļo homogēnas juridiskās situācijas, ja var tikt veikta to tirdzniecība tirgū.

(Portugāles Vērtspapīru kodeksa (*Código dos Valores Mobiliários*) 1. pants).

Vērtspapīri pastāv vārda vērtspapīru formā (Portugāles Vērtspapīru kodeksa 52. pants).

Vērtspapīru iegūšana, kā arī lietojuma, ķīlas vai citu juridisku situāciju, kas apgrūtina vērtspapīrus, nodibināšana, grozīšana vai izbeigšanās tiek reģistrēta (parasti izdevējiestādē vai pārvaldošajā iestādē), un uz to var attiekties mantošana.

Vērtspapīru reģistrācija, reģistrācijas struktūras, reģistrācijas prasības, reģistrācijas sekas attiecībā uz tiesību nodibināšanu, pāreju vai īstenošanu, kā arī šo tiesību mantošanu atšķiras katrai no minētajām vērtspapīru kategorijām.

Šo jautājumu reglamentē Portugāles Vērtspapīru kodekss, kas apstiprināts ar 1999. gada 13. novembra Dekrētlikumu Nr. 486/99, kura pašreizējā redakcija portugāļu valodā ir pieejama šajā [vietnē](#).

MEHĀNISKO TRANSPORTLĪDZEKĻU REĢISTRI

Ar mehānisko transportlīdzekļu un to piekabju juridisko statusu saistītos aktus reģistrē Mehānisko transportlīdzekļu reģistros (*Conservatórias do Registo Automóvel*).

Reģistrācijas mērķiem par transportlīdzekļiem uzskata mehāniskos transportlīdzekļus un to piekabes, kuru reģistrācija jāveic saskaņā ar Ceļu kodeksu (*Código da Estrada*).

Ceļu kodeksa 117. pantā ir noteikts, kuri transportlīdzekļi un piekabes ir obligāti jāreģistrē. Ceļu kodekss, kas

apstiprināts ar 1994. gada 3. maija Dekrētlīkumu Nr. 114/94, tā pašreizējā redakcijā portugāļu valodā ir pieejams šajā [vietnē](#).

Mehānisko transportlīdzekļu reģistrācijas kodeksa (*Código de Registo Automóvel*) 5. pantā ir uzskaitītas situācijas, kurās reģistrācija ir obligāta.

Mehāniskos transportlīdzekļus nedrīkst iekļāt — Mehānisko transportlīdzekļu reģistrācijas kodeksa 8. pants.

Ar mehānisko transportlīdzekļu reģistrācijas prasībām var iepazīties šajā [vietnē](#).

Mehānisko transportlīdzekļu reģistrāciju reglamentē 1975. gada 12. februāra Dekrētlīkums Nr. 54/75, kas pieejams šajā [vietnē](#).

Svarīgi ir arī Mehānisko transportlīdzekļu reģistrācijas noteikumi (*Regulamento do Registo de Automóveis*), ko reglamentē 1975. gada 12. februāra Dekrētlīkums Nr. 55/75 un kas pieejami šajā [vietnē](#).

VALSTS GAISA KUĢU REĢISTRIS

Gaisa kuģi un autonomais aprīkojums (dzinējs, rotors, propellers utt.) ir jāreģistrē Valsts gaisa kuģu reģistrā (*Registo Aeronáutico Nacional*).

Pieteikumu par reģistrāciju iesniedz, izmantojot veidlapu, kam pievienoti šādi dokumenti:

1. pirkuma un pārdevuma līgums un citas pavadzīmes;
2. sertifikāts par izslēgšanu no iepriekšējās reģistrācijas valsts gaisa kuģu reģistra vai sertifikāts par neregistrēšanu;
3. muižošanas sertifikāts, ja gaisa kuģis tiek ievests no valsts ārpus ES;
4. divas gaisa kuģa fotogrāfijas — no priekšpuses un profilā, ar uzkrāsotām valsts un reģistrācijas zīmēm formātā 9 x 12 bez ierāmējuma un neitrālās krāsās.

Ārvalstīs izdotiem dokumentiem ir jāsaturo personu paraksti, kuri izteikti pienācīgi notariālā formā un legalizēti, pievienojot apliecinājumu "Apostille", saskaņā ar 3. un 4. pantu 1961. gada 5. oktobra Hāgas Konvencijā par ārvalstu publisko dokumentu legalizācijas prasības atcelšanu, kas ratificēta ar 1968. gada 24. jūnija Dekrētlīkumu Nr. 48450, vai kurus pienācīgi notariālā formā izteicis un legalizējis Portugāles diplomātiskais vai konsulārais pārstāvis attiecīgajā valstī.

Dokumentiem, kurus Portugālē izdevusi juridiska persona, jābūt ar likumisko juridisko pārstāvju parakstiem un vārdiem "pienācīgi pilnvarots īstenot savas pilnvaras".

Papildu informācija ir pieejama [Valsts civilās aviācijas iestādes](#) (*Autoridade Nacional de Aviação Civil*) tīmekļa vietnē.

KUĢU REĢISTRIS

Kuģu reģistrāciju reglamentē 1972. gada 31. jūlija Dekrētlīkums Nr. 265/72 (*Vispārējie noteikumi par ostu iestādēm* (*Regulamento Geral das Capitánias*)), kas pieejams šajā [vietnē](#).

Piemēro arī 1989. gada 28. marta Dekrētlīkumu Nr. 96/89, ar ko izveido Madeiras starptautisko kuģu reģistru (*Registo Internacional de Navios da Madeira*), un [1989. gada 23. augusta Ministru īstenošanas rīkojumu Nr. 715/89](#) (*Portaria n.º 715/89, de 23 agosto*), kas reglamentē konkrētus tā aspektus.

Piezīme. 1989. gada 28. marta Dekrētlīkums Nr. 96/89 ir pārpublicēts kā 2020. gada 27. augusta Likuma Nr. 56/2020 pielikums. Tā pašreizējā redakcija ir pieejama šajā [vietnē](#).

Šis tiesiskais regulējums paredz, ka:

- Uz valsts kuģiem, izņemot kara flotes kuģus, jābūt reģistrētām īpašumtiesībām, lai veiktu darbības, kurām tie ir klasificēti (Vispārējo noteikumu par ostu iestādēm 72. panta 1. punkts).
- Tirdzniecības kuģus reģistrē arī komerciāli saskaņā ar attiecīgajiem tiesību aktiem (Vispārējo noteikumu par ostu iestādēm 72. panta 3. punkts).
- Valsts kuģus reģistrē jūrlietu nodaļās, izņemot atpūtas kuģus, kurus reģistrē piemērojamajos tiesību aktos

norādītajās organizācijās (Vispārējo noteikumu par ostu iestādēm 73. panta 1. punkts).

- Jaunas iegādes vai būvniecības gadījumā kompetenta ir attiecīgajā atļaujā norādītā jūrlietu nodaļa (Vispārējo noteikumu par ostu iestādēm 73. panta 2. punkts).
- Iegādes vai aizvietojošas būvniecības gadījumā kompetenta ir jūrlietu nodaļa, kurā tika reģistrēts aizvietotais elements (Noteikumu par ostu iestādēm 73. panta 3. punkts).
- Kuģi, kas uzbūvēti vai iegādāti ostā jebkurā valsts teritorijas daļā, var pārdot vai reģistrēt citā ostā tajā pašā vai citā teritorijas daļā, ja tam ir atbilstīga atļauja (Noteikumu par ostu iestādēm 73. panta 4. punkts).
- Mazie kuģi uz klāja, pat ja tie ir glābšanas laivas, nelieli zvejas palīgkuģi un mazi ar dzinēju neaprikti piekrastes transportlīdzekļi bez burām, piemēram, glābšanas laivas, skifi, piepūšamās laivas un ūdens velosipēdi, kas paredzēti lietošanai līdz 300 m no krasta bēguma laikā, ir atbrīvoti no reģistrācijas, bet ir pakļauti jūrlietu iestādes jurisdikcijai, un tā atbild par to darbības licenču izdošanu (Vispārējo noteikumu par ostu iestādēm 77. pants).

Prasības kuģu reģistrācijai ir noteiktas Vispārējo noteikumu par ostu iestādēm 78. pantā.

Uz kuģu reģistrāciju, ja notikusi mantošana pēc nāves, attiecas šādas prasības:

- mantošanas gadījumā reģistrācijas izmaiņas izdara, pamatojoties uz apliecinājumu par sadales aktu vai sadales plānu un attiecīgo tā apstiprināšanas nolēmumu, kam pievienots kompetentās finanšu iestādes izdots dokuments, ar kuru apstiprina, ka ir nomaksāts, nodrošināts vai nav jāmaksā attiecīgais mantojuma nodoklis (Vispārējo noteikumu par ostu iestādēm 82. panta 2. punkts),
- ārvalstu kuģus, kas iegūti mantošanas vai Portugāles tiesās ierosinātas tiesvedības ceļā, reģistrē augstākas iestādes noteiktā jūrlietu nodaļā (Vispārējo noteikumu par ostu iestādēm 75. panta 3. punkts).

IEROČU REĢISTRĀ

Ieroču un munīcijas tiesiskais regulējums, kas apstiprināts ar 2006. gada 23. februāra Likumu Nr. 5/2006, portugāļu valodā ir pieejams šajā [vietnē](#).

Ieroču un munīcijas obligāto deklarēšanu un reģistrāciju veic Valsts drošības policija.

Mantošanai pēc nāves piemēro minētā Ieroču un munīcijas tiesiskā regulējuma 37. pantā noteiktās prasības.

INTELEKTUĀLO ĪPAŠUMU REĢISTRĒ Valsts rūpnieciskā īpašuma institūtā (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial*).

Patentus, funkcionālos modeļus, pusvadītāju izstrādājumus, dizainparaugus, preču zīmes, apbalvojumus, logotipus, cilmes vietas nosaukumus un ģeogrāfiskās izcelsmes norādes reģistrē Valsts rūpnieciskā īpašuma institūts, kam jāiesniedz attiecīgie pieteikumi.

Prasības pieteikumam par piešķiršanu vai reģistrāciju un tā sekas attiecībā uz katru no šīm kategorijām ir noteiktas Rūpnieciskā īpašuma kodeksā, neskarot Eiropas Savienības tiesību aktus un piemērojamās starptautiskās konvencijas.

Praktiska informācija par to, kā iesniegt un sagatavot piešķiršanas vai reģistrācijas pieteikumu, ir pieejama Valsts rūpnieciskā īpašuma institūta tīmekļa vietnē <https://inpi.justica.gov.pt/>.

3 Kādas ir ar lietu tiesību (in rem) reģistrāciju saistītās sekas?

Principā lietu tiesību uz nekustamo īpašumu reģistrācija nerada juridiskas tiesības. Tomēr attiecībā uz citu kategoriju īpašumu var pastāvēt speciālajās tiesību normās iekļauti izņēmumi no šā noteikuma.

ZEMES REĢISTRĀCIJAS SEKAS

Ar lietu tiesību uz nekustamo īpašumu ierakstīšanu saistītās sekas ir paredzētas Zemesgrāmatu kodeksa 4.-7. pantā, proti:

- sekas attiecībā uz pusēm;
- sekas attiecībā uz trešām personām;

- reģistrācijas prioritāte;
- no reģistrācijas izrietošās prezumpcijas.

Zemesgrāmatu kodekss ir pieejams šajā [vietnē](#).

KOMERCREGISTRĀCIJAS SEKAS

Komercreģistrācijas sekas būtībā izriet no Komercreģistra kodeksa 11.-14. panta, proti:

- no reģistrācijas izrietošās prezumpcijas;
- reģistrācijas prioritāte;
- sekas attiecībā uz pusēm;
- sekas attiecībā uz trešām personām.

Komercreģistra kodekss ir pieejams šajā [vietnē](#).

VĒRTSPAPĪRU REĢISTRĀCIJAS SEKAS

Ar vērtspapīru reģistrācijas sekām var iepazīties Vērtspapīru kodeksā (*Código dos Valores Imobiliários*), kas atrodams [šeit](#), un katrai vērtspapīru kategorijai tās atšķiras. Konkrētu kategoriju vērtspapīru reģistrācijai var būt konstitutīvas sekas (Vērtspapīru kodeksa 73. pants).

PĀRĒJO IEPRIEKŠ MINĒTO PREČU KATEGORIJU REĢISTRĀCIJAS SEKAS

Ar ieroču, gaisa kuģu, kuģu, mehānisko transportlīdzekļu, intelektuālā vai rūpnieciskā īpašuma reģistrācijas sekām var iepazīties jau minētajos speciālajos tiesību aktos, kas attiecas uz katru preču kategoriju.

4 Vai ir spēkā īpaši noteikumi un procedūras, lai pielāgotu lietu tiesību (in rem), uz ko persona ir tiesīga saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem, gadījumā, ja tās dalībvalsts tiesību aktos, kurā persona atsaucas uz attiecīgo tiesību, šāda lietu tiesība (in rem) nav zināma?

Juridiskie noteikumi, ko var piemērot lietu tiesību pielāgošanai mantošanas gadījumā, principā ir Civilkodeksa 15. pants (piemēram, kad pielāgošanu tiesas procesā veic tiesa) un Zemesgrāmatu kodeksa 43.A pants (piemēram, kad pielāgošanu veic reģistrators reģistrācijas aktā).

Pirmā ir pielāgošana tiešā nozīmē, kas var notikt gadījumos, kad, piemērojot divas atšķirīgas mantošanas tiesību normas, rodas tehniskas problēmas. Piemēram, gadījumā, kad miruši adoptēta bērna adoptētāji un bioloģiskie vecāki, ja mantošanai adoptētāju nāves gadījumā piemēro X valsts tiesības un bioloģisko vecāku nāves gadījumā — Y valsts tiesības, var tikt iegūts rezultāts, kas nav bijis iecerēts nevienā no attiecīgajām tiesību sistēmām (piemēram, adoptētais bērns galu galā nemanto ne no adoptētājiem, ne bioloģiskajiem vecākiem). Tiesai šī problēma ir jāatrisina, veicot pielāgošanu.

Cita situācija, kas nav pielāgošana tiešā izpratnē, bet drīzāk ir aizvietošana vai transponēšana, ir gadījums, kad citā tiesību sistēmā ietverta doktrīna tiek aizvietota ar vietējās tiesībās pazīstamu doktrīnu.

Aizvietošanas/transponēšanas jēdziens ir derīgāks lietu tiesību pielāgošanai, kā minēts 31. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 4. jūlija Regulā (ES) Nr. 650/2012 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi. Piemēram, “zemes ilgtermiņa nomas tiesību (*leasehold*)” doktrīna (nostiprināta citas valsts tiesību aktos, bet neeksistē Portugāles tiesību aktos) tiek aizstāta ar lietu tiesībām uz apbūvi (nostiprinātas Portugāles tiesību aktos).

Aizvietošanu/transponēšanu var veikt gan tiesa tiesvedības ietvaros, gan reģistrators — reģistrēšanas laikā. Reģistratora lēmumus var pārsūdzēt tiesā (Zemesgrāmatu kodeksa 140.-146. pants).

PIEZĪME

Šajā faktu lapā ietvertā informācija nav izsmeļoša vai saistoša kontaktpunktam, tiesām vai citām struktūrām un iestādēm. Lai gan faktu lapas tiek regulāri atjauninātas, tajās var nebūt atspoguļoti visi tiesību aktu pārskatīšanas gadījumi, un tāpēc informatīvā nolūkā tās neaizstāj tiesību aktus, kuri var būt spēkā jebkurā laikā.

■ Lapa atjaunināta: 07/11/2025

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.